

Šifra učenca:

Državni izpitni center

N 1 2 1 1 0 1 2 1

REDNI ROK

2.

obdobje

Torek, 8. maj 2012 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik. Učenec dobi en obrazec za točkovanje.

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

ob koncu 2. obdobja

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na obrazec za točkovanje.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili.

Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravi napravi na novo.

Na koncu svoje odgovore še enkrat preveri.

Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani, od tega 4 prazne.

PRILOGA

I. DEL

Delo, četrtek, 12. februarja 2009

Evropski dan številke za klic v sili

Koristna, a še premalo znana 112*Le malo Evropejcev ve, da številka deluje povsod po EU – Klicatelji marsikje trčijo ob jezikovne ovire*

BRUSELJ – Komaj 13 odstotkov Slovencev ve, da lahko evropsko številko za klic v sili (112) uporabljajo kjer koli v EU. Ta delež je skoraj polovico manjši od povprečja članic EU (24 odstotkov), za nami pa so se uvrstile samo še štiri države (Ciper, Velika Britanija, Grčija in Italija), razkriva anketa Evrobarometra, ki so jo objavili včeraj, na »evropski dan številke 112«.

OD NAŠEGA DOPISNIKA

Morda je za nepoznavanje telefonske številke, ki lahko reši življenja, krivo tudi pomanjkljivo obveščanje, kajti v isti raziskavi je kar 80 odstotkov anketiranih Slovencev zatrdilo, da v zadnjem letu niso niti videli niti slišali nobene informacije o tem, kam poklicati v nujnih primerih. Kar dve tretjini (67 odstotkov) naših državljanov pa vesta, da je 112 domača številka za klic v sili. V Sloveniji registrirajo vsak mesec približno 70 000 klicev. Manj kot desetina je lažnih, morda tudi zaradi predvidenih sankcij – operater namreč lahko pri ponavljajočih se potegovščinah z istega telefona

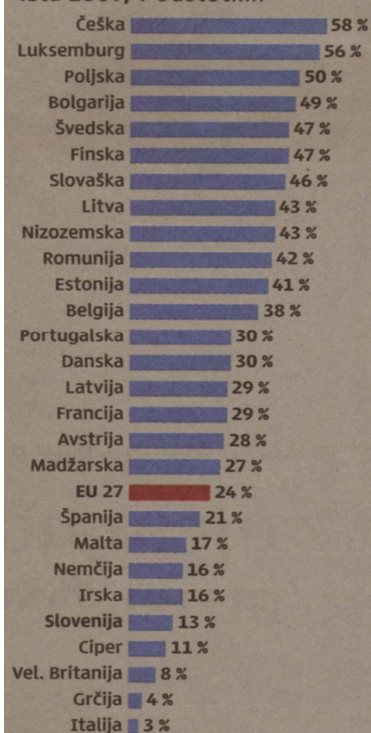
uvrsti imetnika na »črni seznam«, v resnih primerih pa je storilca mogoče celo kazensko preganjati.

»Evropska številka za klic v sili ne sme biti več najboljše varovana skrivnost,« je na dan, ki naj izboljša poznavanje te številke v EU, izjavila komisarka za informacijsko družbo in medije Viviane Reding. To, da pozna številko 112 manj kot četrtina prebivalcev EU in da jezikovne ovire preprečujejo popotnikom sporazumevanje z operaterjem, je zanjo nesprejemljivo. V anketi Evrobarometra je kar 94 odstotkov vprašanih odgovorilo, da je številka 112 koristna, vendar pa s klicem na to številko v drugih državah marsikdo ne priključijo pomoči, kajti 28 odstotkov jih je izjavilo, da so imeli jezikovne težave, čeprav so – po podatkih, ki jih je evropski komisiji poslalo 23 članic – centri v 21 državah, med njimi je tudi Slovenija, sposobni sprejemati klice v sili v angleščini, v 12 članicah v nemščini in 11 v francoščini. V naši državi je na obmejnih območjih mogoče komunicirati še v italijanščini in madžarščini. Številko 112 so v EU uvedli leta 1991, da bi državljanom v vseh članicah EU omogočili lažji dostop do reševalnih služb. Od leta 1998 morajo vse države zagotavljati brezplačne klice s stacionarnih in mobilnih telefonov, od leta 2003 pa so telefonski operaterji dolžni reševalcem sporočiti podatke o lokaciji klica, da lažje najdejo žrtve nesreče. Članice EU morajo tudi poskrbeti za boljšo obveščenost javnosti o številki 112, a prav to marsikje šepa.

BOŽO MAŠANOVIČ

Kako dobro poznamo številko 112 za klic v sili?

leta 2009, v odstotkih

Na predvečer evropskega dneva številke 112 je Evropsko združenje za klic v sili (EENA) na slovesnosti v palači Egmont podelilo nagrade. Med enajstimi prejemniki je bil tudi generalni direktor uprave RS za zaščito in reševanje Bojan Žmavc za uvedbo klica WAP 112, ki omogoča uporabo gluhih in naglušnim.

Prazna stran

II. DEL

Boris A. Novak

NEBESNO GLEDALIŠČE

OBLAK (*poje*):

raziskat potujem
kaj tiči za obzorjem
kaj očem je skrito
za to čarno črto
polje ali kar konec sveta
prazen nič ali zvezde neba

OBLAK: Ah, čudež nad čudeži! Take lepote še svoj živi dan nisem videl.

MAVRICA (*važno, zapeljivo*): Sem ti všeč, kaj?

OBLAK: Še vprašaj! Kako lepe oči imaš!

MAVRICA: Seveda. Nebesno modra barva je najlepša barva za oči.

OBLAK: In kako lepe lase imaš!

MAVRICA: Seveda. Zlata barva je najlepša barva za lase.

OBLAK: In kako lepe roke imaš!

MAVRICA: Seveda. Rožnata barva je najlepša barva za roke.

OBLAK: Kdo si vendar, lepotica?!

MAVRICA: Mavrica sem, miss narave.

OBLAK: Miss?! Le kaj je to miss?!

MAVRICA: Miss je najlepša lepotica. Tako sem jaz najlepša lepotica narave.

OBLAK: Čigava pa si, lepotica mavrica?

MAVRICA: Moj oče je Sonce, najlepši zvezdnik med zvezdami. Moja mama pa je dež, najlepša oblika vode. Rodila sem se po toči iz objema sončnih žarkov in kapljic dežja.

OBLAK: Potem pa res ni čudno, da si tako čudovito lepa.

MAVRICA: Tudi ti si meni všeč, da veš.

OBLAK: Zakaj le? Saj sem samo navaden oblak.

MAVRICA: Drži, da še zdaleč nisi tako lep kakor jaz, vendar mi ugajaš zato, ker me občuduješ. Zoprni pa so mi vsi tisti, ki so slepi za mojo lepoto.

OBLAK: Veseli me, da sva se seznanila. Zdaj pa moram odleteti. Dolga pot me še čaka.

MAVRICA: Le kam se ti tako mudi?!

OBLAK: Za obzorje.

MAVRICA: Obzorje?! Kaj je to?!

OBLAK: Obzorje je tista tenka črta na meji zemlje in neba, kjer se pogled konča.

MAVRICA (*užaljeno*): Mar je obzorje tako lepo kot jaz?!

OBLAK: Ne vem še.

MAVRICA: Zakaj pa potem sploh letiš tja?!

OBLAK: Zato ker sem nepopoljšljivo radoveden.

MAVRICA: Mene pa to tvoje trapasto obzorje sploh ne zanima, da veš! Mene zanimajo le moje lastne barve. Poglej, kako fantastično se mi poda ta preliv med medeno in olivno zeleno barvo! Takega skladja odtenkov ne premore nobeno obzorje!

OBLAK: Kdo ve ... Posloviti se morava.

MAVRICA: Le zakaj me zapuščaš?! Tako sem lepa, pa se nočeš zaljubiti vame! To je krivično! To me boli! Užaljena sem, da veš!

OBLAK: Nikar no, mavrica! Jeza škodi lepoti! Na svidenje in srečno, lepotica! Pa brez zamere!

MAVRICA: Fej, grdoba oblačno bela! ...

OBLAK (*poje*):

sem – oblak popotnik
radovednež in pesnik
raziskat potujem
kaj tiči za obzorjem
polje ali kar konec sveta
prazen nič ali zvezde neba

OBLAK: Zdravo, Modra gora!

GORA: Pozdravljen, oblak! Kam pa kam?

OBLAK: Nadte plezam.

GORA: Le čemu?

OBLAK: Sem hudo radoveden in bi rad zvedel, kaj se skriva na nevidni strani obzorja, za tvojim hrbtom. Brž mi razkrij to skrivnost, prosim te!

GORA: Stara modrost pravi: vsakdo se mora sam dokopati do spoznanja. Zato se le potruji po zračni strmini in sam razkrij skrivnost obzorja!

OBLAK (*upehano*): Uf, ta vzpon k modrosti je od sile naporen! Toda moram zdržati! ... Še malo, pa bom nad vrhom. Ah, kako sem nestrpen! ... Zdaj zdaj se mi bo odprl razgled na drugo stran Modre gore! In končno bom res izvedel, kaj tiči za obzorjem:

(*poje*) polje ali kar konec sveta
prazen nič ali zvezde neba

Gong, harfa ali fanfare.

OBLAK (*osuplo, zamaknjeno*): Čarobno! ... O, bajno! ... Kakšen razkošen razgled! ... Glej no, glej! Obzorje potemtakem ni konec, temveč začetek sveta! In za obzorjem ne zija prazen nič, temveč se odpira neizrekljivo lepa pokrajina, pokrajina, zvrhano polna neba, sonca, vetrov in bratov oblakov, pokrajina, polna ptičjih jat, letal, otroških zmajev in mavric, pokrajina, polna polj, gora, drevoredov in zvonikov, pokrajina, zvrhano polna obzorja! ...

GORA: Si presenečen, kaj?

OBLAK: Pa še kako! Se pravi, da ni enega samega obzorja, ampak jih je več?!

GORA: Seveda! Vsaka pokrajina ima svoje obzorje. In vsak pogled, zaljubljen v obzorje, ima svoje lastno obzorje. Ali vidiš tisto goro na vzhodu?

OBLAK: Tisto, ki je ogrnjena s senčnim plaščem večerne zarje?

GORA: Da. Veš, ta vzhodna gora je moje vzhodno obzorje. In jaz sem njeno zahodno obzorje.

OBLAK: Neverjetno! Take čarovnije niti v sanjah nisem pričakoval!

GORA: Vidiš, oblak, jaz sem žal samo stara, debela, zgubana gora. Tako me bolijo kosti, da se sploh ne morem premikati in moram že tisočletja gledati eno samo obzorje. Zato potujem le na krilih svojih misli in si z razmišljanjem razširjam obzorja. Ti pa lahko na krilih vetra letiš na vse štiri strani sveta in si razširjaš obzorja s potovanjem!

OBLAK: Hura! Vse svoje življenje bom potoval čez vse te pravljичne pokrajine, od obzorja do obzorja!

(Odlomek)

(B. A. Novak, Nebesno gledališče, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1984.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Koristna, a še premalo znana 112*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal izhodiščno besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
  - A Evropska komisarka za informacijsko družbo in medije.
  - B Dopisnik slovenskega časopisa.
  - C Generalni direktor uprave RS za zaščito in reševanje.
  - Č Zaposleni v Evrobarometru.
  - D Operater na številki 112.

	1
--	---

2. Ob kateri priložnosti je bilo napisano izhodiščno besedilo?
Odgovor napiši na črto.

	1
--	---

3. Od kod je pisec črpal podatke za svoj članek?
Odgovor napiši na črto.

	1
--	---

4. Kaj je predstavljeno v navedenih delih izhodiščnega besedila?
Na črtico pred vsakim delom besedila napiši ustrezno številko.

_____ Podnaslov (začne se z <i>Le malo Evropejcev ve ...</i>)	1 Navodila za uporabo številke 112 v raznih evropskih državah.
_____ Del besedila v poudarjenem tisku (začne se z BRUSELJ –)	2 Odstotki poznavanja evropske številke 112 v vseh 27 državah EU.
_____ Grafični prikaz (diagram)	3 Ugotovitve o poznavanju evropske številke 112 v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami EU.
	4 Največji pomanjkljivosti pri uporabi evropske številke za klic v sili v EU.
	5 Podatki o poznavanju domače številke za klic v sili v Sloveniji.

	2
--	---

5. Kdaj naj ljudje pokličejo številko 112?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1
--	---

6. Avtor je v naslovu zapisal, da je številka 112 premalo znana. Kateri podatki v izhodiščnem besedilu potrjujejo to njegovo trditev?
Na črto napiši en podatek.

_____

	1
--	---

7. Ali so naslednje trditve o izhodiščnem besedilu pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA. Če trditev ni pravilna, obkroži NE.

Slovenci poznamo številko 112 bolje kot Nizozemci in slabše kot Grki.

DA NE

Številko 112 pozna v povprečju manj prebivalcev EU kot prebivalcev Slovenije.

DA NE

Večina sodelujočih v anketi meni, da je številka 112 koristna.

DA NE

28 odstotkov vprašanih je imelo jezikovne težave, ko so v tujini klicali na številko 112.

DA NE

Približno dve tretjini vprašanih Slovencev vesta, da je 112 v Sloveniji številka za klic v sili.

DA NE

	2
--	---

8. Preberi poved.

»Evropska številka za klic v sili ne sme biti več najboljše varovana skrivnost,« je izjavila komisarka.

- a) Poved spremeni v odvisni govor. Novo poved napiši na črti.

	2
--	---

- b) Kaj je komisarka želela sporočiti s svojo izjavo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Da morajo številko 112 v EU zelo dobro varovati.
- B Da morajo v EU bolje poskrbeti za dobro poznavanje številke za klic v sili.
- C Da je prav, da je številka 112 v EU najboljše varovana skrivnost.
- Č Da so v EU do sedaj številko za klic v sili uspešno varovali, sedaj pa je ne bodo več.

	1
--	---

9. Čemu/s katerim namenom je izhodiščnemu besedilu dodan grafični prikaz (diagram)?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1
--	---

10. Preberi besedilo v drobnem tisku ob grafičnem prikazu (diagramu). Vprašaj se po podatku, ki je zapisan v odgovoru.
Vprašalno poved napiši na črti.

Vprašalna poved: _____

_____

Odgovor: Bojan Žmavc.

	2
--	---

11. Preberi poved.

Članice EU morajo tudi poskrbeti za boljšo obveščeno javnosti o številki 112, a prav to marsikje šepa.

Kaj pomeni podčrtana beseda v navedeni povedi?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1
--	---

12. Preberi poved.

Članice EU morajo tudi poskrbeti za boljšo obveščenost javnosti o številki 112.

- a) Vprašaj se po podčrtanem pridevniku.
Vprašalnico napiši na črto.

_____

	1
--	---

- b) Podčrtani pridevnik postavi v osnovnik.
Napiši ga na črto.

_____

	1
--	---

13. Preberi poved.

V naši državi je na obmejnih območjih mogoče komuniciranje še v italijanščini in madžarščini.

S katero besedo iz izhodiščnega besedila (glej 2. stolpec) lahko zamenjamo podčrtano besedo?
Besedo napiši na črto.

_____

	1
--	---

14. Preberi povedi.

Le malo Evropejcev ve, da številka deluje povsod po EU. Klicatelji marsikje trčijo ob jezikovne ovire.

- a) V obeh povedih obkroži glagole.

	1
--	---

- b) V kateri časovni obliki so glagoli v obeh povedih?
Odgovor napiši na črto.

_____

	1
--	---

15. Preberi poved.

Klicatelji marsikje trčijo ob jezikovne ovire.

- a) Vprašaj se po podčrtani besedi.
Vprašalnico napiši na črto.

_____

	1
--	---

- b) Kaj je podčrtana beseda?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Samostalnik.
B Glagol.
C Pridevnik.
Č Prislov.

	1
--	---

16. Preberi poved.

Komaj 13 odstotkov Slovencev ve, da lahko evropsko številko za klic v sili uporabljajo kjer koli v EU.

Zakaj sta podčrtani besedi zapisani z veliko oziroma malo začetnico?
Dopolni povedi.

Besedo Slovinci pišemo z veliko začetnico, ker _____

_____.

Besedo evropsko pišemo z malo začetnico, ker _____

_____.

	2
--	---

17. V izhodiščnem besedilu poišči vse podatke o klicih na številko 112 v Sloveniji in o jezikih, v katerih se v Sloveniji lahko sporazumevamo, če pokličemo to številko. Napiši besedilo o tem. Besedilo naj ima do 6 povedi.

A		3
B		2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Borisa A. Novaka *Nebesno gledališče*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ni pravilna? Če je trditev pravilna, na črtico napiši P. Če trditev ni pravilna, napiši N.

- ___ Besedilo je odlomek iz dramskega besedila.
- ___ Besedilo je namenjeno uprizarjanju v gledališču.
- ___ V besedilu so tudi verzi.
- ___ Besedilo je ljudska pravljica.
- ___ V besedilu sta čas in kraj dogajanja natančno določena.
- ___ Avtor Boris A. Novak piše samo dela, ki jih uprizarjajo v gledališču.

	2
--	---

2. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A O lepoti mavrice in oblakovem občudovanju.
- B O prijateljstvu med goro in oblakom.
- C O oblakovem iskanju, kaj se skriva za obzorjem.
- Č O oblakovem utrudljivem vzponu na goro.

	1
--	---

3. Oblak na svoji poti sreča mavrico in se z njo pogovarja. V pogovoru se odnos mavrice do oblaka spremeni. Opiši, kako se spremeni, in razloži, zakaj. Odgovora napiši na črte.

Kako: _____

_____

Zakaj: _____

_____

	2
--	---

4. Katere barve bi uporabili za kostum igralke, ki bi odigrala vlogo mavrice? Iz besedila izpiši štiri barve.

_____

	1
--	---

5. Kako oblak imenuje goro in zakaj jo tako imenuje? Odgovor napiši na črti.

_____

_____

	2
--	---

6. Po čem se v izhodiščnem besedilu razlikujeta gora in oblak? Odgovor napiši na črti.

_____

_____

	1
--	---

7. Gora pravi: *vsakdo se mora sam dokopati do spoznanja*. S svojimi besedami razloži, kaj v izhodiščnem besedilu pomeni podčrtani del povedi. Odgovor v povedi napiši na črti.

	2
--	---

8. Preberi odlomek iz izhodiščnega besedila.

Gong, harfa ali fanfare.

OBLAK (*osuplo, zamaknjeno*): Čarobno! ... O, bajno! ... Kakšen razkošen razgled! ...

Kaj vse izvemo iz dela izpisanega besedila, ki ga oblak ne izgovori? Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

9. Preberi poved iz besedila.

Obzorje je tista tenka črta na meji zemlje in neba, kjer se pogled konča.

Katera beseda v izpisanem delu besedila se rima z besedo *neba*? Besedo napiši na črto.

	1
--	---

10. Predstavi eno od književnih oseb iz izhodiščnega besedila. Pri tem upoštevaj njeno zunanost, značaj, ravnanje ... Razloži, zakaj si izbral/izbrala to osebo. Napiši zaokroženo besedilo, ki bo imelo do 6 povedi.

A		4
B		2

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50
--	-----------

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran